

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือในวิชา ดอกไม้ประดิษฐ์ สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ในวิชาดอกไม้ประดิษฐ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาดอกไม้ประดิษฐ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดอกไม้ประดิษฐ์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถาม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือในวิชาดอกไม้ประดิษฐ์

กิจกรรมการเรียนการสอน เริ่มจากการจัดกลุ่มนักเรียน โดยใช้คะแนนจากการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเรียนแบบปกติก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี จำนวน 4 ครั้ง แล้วหาค่าเฉลี่ยออกมาเป็นคะแนนในการจัดระดับความสามารถ และนำมาเป็นคะแนนพื้นฐานในการให้คะแนนพัฒนา นักเรียนที่ได้คะแนนมากอันดับที่ 1- 5 จัดอยู่ในระดับ เก่ง อันดับที่ 6- 20 จัดอยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ 21 - 30 จัดอยู่ในระดับอ่อน และได้แบ่งกลุ่มเรียนออกเป็น 5 กลุ่มกลุ่มละ 6 คน ประกอบด้วยเด็กเก่ง 1 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 2 คน จากนั้นดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดอกไม้ประดิษฐ์ ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญคือ การอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจ รวมทั้งเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมและชักชวนความเข้าใจในการปฏิบัติตนหรือบทบาทของนักเรียนในแต่ละกลุ่มระหว่างการจัดกิจกรรมการสอน การจัดกิจกรรมโดยควบคุม ดูแล แนะนำ และกระตุ้นให้กิจกรรมของแต่ละกลุ่มเป็นไปตามกระบวนการและขั้นตอนของการเรียนรู้ การประเมินการดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นแต่ละแผน พร้อมคิดวิเคราะห์ เตรียมการ หรือหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมจะดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ คือ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้เพื่อเลียนแบบธรรมชาติ เรื่อง การเลือกใช้และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เรื่อง การรีดกลีบดอกไม้ การผสมสี การย้อมเยลลี่ และเรื่อง การทำเกสรดอกไม้จากแป้งต่าง ๆ สำหรับการให้คะแนน

รายบุคคลในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาจะบันทึกคะแนนและคิดคะแนนพัฒนารายบุคคล ซึ่งคะแนนพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการสอนครั้งที่ 1 ได้จากคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนปฏิบัติงาน 4 ครั้งก่อนการจัดการเรียนการสอนที่นำมาจัดลำดับความสามารถ โดยให้ถือเป็นคะแนนพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน ส่วนการคิดคะแนนพัฒนารายบุคคล ได้จากการเปรียบเทียบกันระหว่างคะแนนที่ได้จากการปฏิบัติงานหลังจากการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี กับคะแนนพื้นฐาน ส่วนการให้คะแนนกลุ่ม จะนำเอาคะแนนพัฒนารายบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันรวมกันแล้วหารด้วยจำนวนคนในกลุ่ม ตามตาราง โดยมีกรให้รางวัล ซึ่งเกณฑ์คือ คิดจากคะแนนการพัฒนาของกลุ่ม ซึ่งผลจากการใช้กิจกรรมพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละคนก่อนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี จะต่างกันมากระหว่างเด็กนักเรียนที่เก่งกับเด็กนักเรียนที่อ่อน หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบของ เอส ที เอ ดี แล้วจะเห็นว่า ความแตกต่างของคะแนนระหว่างนักเรียนที่เก่งกับนักเรียนที่อ่อนน้อยลง นักเรียนแต่ละคนมีคะแนนสูงขึ้น และนักเรียนในกลุ่มที่อ่อนจะมีคะแนนสูงขึ้นมาก คะแนนเฉลี่ยของแต่ละคนหลังจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละคนก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี กล่าวโดยสรุปคือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี ในวิชาดอกไม้ประดิษฐ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าหมื่นวิทย์ฯ ทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

ปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ในวิชาดอกไม้ประดิษฐ์

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนการสอน แบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี มีค่าระดับความคิดเห็นโดยรวมระดับเหมาะสมมาก แต่มีประเด็นเรื่อง นักเรียนใช้สื่อ/ใบงาน ใบความรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมน้อยที่สุด

ด้านการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีประเด็นเรื่อง นักเรียนในกลุ่มมีความเพิดเพลินในการเรียนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ประเด็นเรื่องนักเรียนส่วนมากให้ความร่วมมือทำงานของกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีประเด็นเรื่อง นักเรียนได้ช่วยกันคิดช่วยกันทำงานให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ประเด็นเรื่องนักเรียนภายในกลุ่มทุกคนปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันไว้ภายในกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านความเห็นอกเห็นใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีประเด็นเรื่อง จะไม่กล่าวโทษเพื่อนที่ทำงานไม่สำเร็จ ให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ประเด็น

เรื่องนักเรียนที่เรียนเก่งมักจะไม่ค่อยเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านความรู้สึกที่เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีประเด็นเรื่อง จะรู้สึกดีใจเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ประเด็นเรื่องเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่ามีส่วนทำให้การเรียนของเราลดลง ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีประเด็นเรื่อง จะชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงานคนเดียว ค่าเฉลี่ยสูงสุด แต่ประเด็นเรื่องจะรู้สึกลำบากใจและยุ่งยากใจที่จะต้องไปทำความรู้จักและสนิทสนมกับเพื่อน ๆ ก่อน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อสรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน แบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ในภาพรวมมีความเหมาะสมและเห็นด้วยกับกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีด้านการให้ความร่วมมือช่วยเหลือมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แต่ด้านความเห็นอกเห็นใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ในวิชา ดอกไม้ประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดอกไม้ประดิษฐ์ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการประเมินแต่ละครั้งจากการใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี มีค่าสูงขึ้น แสดงว่าการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี เน้นให้ผู้เรียนทำงานและช่วยเหลือกันและทำให้เกิดการค้นพบได้ด้วยตนเองนอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนคือ ขั้นตอนการสอน ขั้นตอนการเรียนเป็นกลุ่ม ขั้นตอนทดสอบ และขั้นความตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม เมื่อนักเรียนได้ขั้นตอนต่าง ๆ ของการเรียนการสอนแล้ว จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา นั้น ๆ ได้ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเรียนเป็นกลุ่มนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ ให้เข้าใจและสมาชิกในกลุ่มทั้งหมดต้องเข้าใจเนื้อหา นั้น โดยสมาชิกในกลุ่มที่เรียนเก่งจะให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่าและภายในกลุ่มจะให้กำลังใจ เมื่อเพื่อนในกลุ่มไม่สามารถแก้ปัญหาอันเกิดจากงานที่ได้รับมอบหมายทำให้สมาชิกที่เรียนอ่อนพยายามทำความเข้าใจกับบทเรียน จึงทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา ได้ดีและยังทำให้นักเรียนเกิดการแข่งขันทางการเรียนระหว่างกลุ่มมากขึ้นนักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการค้นคว้าในการปฏิบัติงานมากขึ้น จากการสังเกตในการเรียนแต่ละครั้งเพื่อนในกลุ่มเดียวกันจะกระตุ้นเพื่อนที่อยู่ใน

กลุ่มเดียวกันให้เข้าใจในเนื้อหา และทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกันและต่อตนเอง มากขึ้น เกิดการยอมรับในกลุ่มจึงก่อให้เกิดความร่วมมือเกิดการระดมความคิดมากขึ้นซึ่ง สอดคล้องกับงานค้นคว้าของ เอ็มพร ตะใจ (2542) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา เศรษฐศาสตร์เบื้องต้นเรื่องอุปสงค์และอุปทาน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี เน้น ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และคล้ายคลึงกับการศึกษาของ ปราณี เจริญกุล (2541) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี พบว่าผลการทดสอบของนักเรียนทุกคนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป และการศึกษาของอัจฉริย์ ยิ่งสมสุข (2542) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาโครงการอาหารและโภชนาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 50 ในด้านความคิดเห็นต่อการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนทั้งหมดเห็นด้วยในด้าน บทบาทของครู และการทำงานกลุ่ม การให้นักเรียนทำงานอย่างอิสระ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ ในระดับร้อยละ 80 ขึ้นไป ส่วนจันทิมา บุศยารักษ์ (2543) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา งานบ้าน โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษานักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

2. ในการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดอกไม้ประดิษฐ์โดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึง 6 ด้าน เรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ ด้านการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ด้านกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ช่วยเหลือ ด้านการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านความรู้สึกที่ เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ด้านความเห็นอกเห็นใจ

จากผลที่ปรากฏดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี เป็นการ เรียนที่มีการนำนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียน เพศ ที่แตกต่างกัน มาเรียนกันเป็นกลุ่ม ซึ่งเป้าหมายของกลุ่มก็คือ ความสำเร็จของกลุ่ม การตระหนักถึงความสำคัญและการยอมรับ ความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม การระดมความคิดในการแก้ปัญหา การช่วยเหลือกัน เป็นผลทำให้ งานของกลุ่มบรรลุเป้าหมาย

จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชา ดอกไม้ประดิษฐ์โดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี พบว่า ความคิดเห็นด้านการให้ความร่วมมือช่วยเหลือที่มี ความคิดเห็นในด้านบวกมากที่สุดคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเมื่อนักเรียนทำงานในกลุ่มมี

ความพลัดพลอนในการเรียนร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังจากที่เรียนโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี แล้วนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยนักเรียนในกลุ่มมีการช่วยเหลือนักเรียนอ่อนทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและเกิดความคล่องในวิชาที่เรียนมากขึ้น นักเรียนในกลุ่มมีการระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาในการเรียน และเมื่อทำงานเป็นกลุ่มก่อให้เกิดความสามัคคี นักเรียนส่วนมากให้ความร่วมมือทำงานของกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีความสามารถแตกต่างกันก็ตามเช่นเดียวกับความคิดเห็นต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี ที่มีความคิดเห็นในด้านบวกมากที่สุด พบว่า มีการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สื่อ อุปกรณ์การเรียนเหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในชั้น และการทำงานในกลุ่มทำให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความคิดเห็นด้านการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น นักเรียนมีความคิดเห็นในทางบวกมากที่สุด ในข้อความ นักเรียนได้ช่วยกันคิดช่วยกันทำงานให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนยังมีความเห็นที่ว่าการทำงานกับเพศเดียวกันทำให้งานเสร็จได้รวดเร็ว และการทำงานกับเพื่อนต่างเพศทำให้เกิดความกังวลใจ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนักเรียนมีความคิดเห็นไปในทางที่บวก มากที่สุดคือ นักเรียนชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงานคนเดียวอันเนื่องมาจากเมื่อทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนจะมีความสุข แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี นอกจากจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นแก่นักเรียนแล้วยังมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม ฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองและยอมรับผู้อื่นมากขึ้น นักเรียนจะชอบทำงานที่ได้วางแผนอย่างเป็นขั้นตอนร่วมกับเพื่อนและเมื่อเวลาพบเพื่อนจะเข้าไปทักทายและทำความรู้จักกับเพื่อนก่อนเสมอส่วนนักเรียนที่มีความคิดเห็นในด้านลบ จะรู้สึกลำบากใจและยุ่งยากใจที่จะต้องไปทำความรู้จักและสนิทสนมกับเพื่อน ๆ ก่อน ด้านความรู้สึกที่เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น นักเรียนมีความคิดเห็นในด้านบวกมากที่สุดคือ นักเรียนจะรู้สึกดีใจเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนและยังได้รับความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ เมื่อทำงานร่วมกับเพื่อน นักเรียนยังกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและพูดต่อหน้าเพื่อน ๆ ทุกคน ความคิดเห็นในทางลบคือ นักเรียนคิดว่าเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่ามีส่วนทำให้การเรียนของเราลดลงและจะชอบฟังเพื่อนพูดมากกว่าที่จะแสดงความคิดเห็น สำหรับด้านความเห็นอกเห็นใจ นักเรียนมีความคิดเห็นในทางบวกมากที่สุดคือ นักเรียนที่เรียนเก่งจะให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่าและนักเรียนมีความเห็นด้วยน้อยที่ว่า นักเรียนที่เรียนเก่งมักจะไม่ค่อยเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่าและนักเรียนบางคนภายในกลุ่มไม่พอใจเมื่อเพื่อนในกลุ่มปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนจะต้องฝึกการทำงานกลุ่ม อันจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบเอส ที เอ ดี ทำให้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนสูงขึ้นจริง ผู้ที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบนี้จะต้องศึกษาหลักการและวิธีการจัดรูปแบบให้เข้าใจ และสร้างความเข้าใจให้นักเรียนทุกคนก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและยอมรับการรวมกลุ่ม แม้ไม่ได้อยู่กับเพื่อนสนิท
2. ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ครูควรคาดคะเนการใช้เวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละช่วง เพื่อไม่ให้ใช้เวลาน้อยหรือนานเกินไป
3. ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน สมาชิกในกลุ่มบางกลุ่มอาจขาดหายไป ซึ่งทำให้คะแนนเฉลี่ยภายในกลุ่มคลาดเคลื่อน ครูต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด
4. ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี นักเรียนมีการปรึกษาและปฏิบัติกิจกรรมเสียดัง ครูต้องคอยควบคุมดูแลไม่ให้นักเรียนเสียดังในขณะที่ทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการตอบทเรียน
2. ควรมีการศึกษาการใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี กับนักเรียนหลาย ๆ กลุ่มในวิชาเดียวกัน และในเวลาเดียวกัน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของนักเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ เอส ที เอ ดี ต่อไป